

SCHRIFT - MAALTIJD - GEBED

PROEVEN VOOR DE EREDIENST

*een serie publicaties
op weg naar een Dienstboek voor de Kerken*

aangeboden door de
COMMISSIE voor het DIENSTBOEK
van het
SAMENWERKINGSORGAAN VOOR DE EREDIENST
van
de Nederlandse Hervormde Kerk
de Gereformeerde Kerken in Nederland
de Evangelisch-Lutherse Kerk
in het Koninkrijk der Nederlanden

1 Liturgie in dagen van rouw

2 Bevestiging van ambtsdragers

3 Doop en belijdenis

4 en 5 Schrift - Maaltijd - Gebed
Zondag, feest- en gedenkdagen
Het dagelijks gebed: getijden en huisdiensten

DIENSTBOEK

EEN PROEVE

Schrift
Maaltijd
Gebed

Uitgeverij Boekencentrum
Zoetermeer
1998

Muziekgravure: Muzet, Deventer
Typografie: G. Warnink, Hardenberg

Eerste druk 1998
Tweede oplage 1999
Tweede, gecorrigeerde druk 2001

ISBN 90 239 0378 1 / CIP
© 2001 Uitgeverij Boekencentrum B.V., Zoetermeer

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Aan de kerkenraden en predikanten
van de Nederlandse Hervormde Kerk,
de Gereformeerde Kerken in Nederland
en de Evangelisch-Lutherse Kerk
in het Koninkrijk der Nederlanden

Leidschendam, 30 juni 1998

Zeer geachte broeders en zusters,

Het doet ons veel genoegen u hierbij te kunnen aanbieden:

DIENSTBOEK – *een proeve* – Schrift, Maaltijd, Gebed.

De Proeve wordt u aangeboden door het Samenwerkingsorgaan voor de Eredienst en maakt deel uit van een reeks proeven die in opdracht van de gezamenlijke synoden wordt voorbereid. Tezamen met de eerder toegezonden proeven en nog enkele volgende delen zullen zij het Dienstboek voor de gezamenlijke kerken vormen (concept-Kerkorde VII.2). De afleveringen die u reeds hebt ontvangen, betreffen 'Liturgie in dagen van rouw', 'Bevestiging van ambtsdragers' en 'Doop en belijdenis'.

Deze aflevering van de Proeven voor de Eredienst behelst voorstellen voor de eredienst op zondag, feest- en gedenkdagen (aflevering 4) en voor het dagelijks gebed: getijden en huisdiensten (aflevering 5). De voorstellen omvatten zowel orden als gebeden, andere teksten en liturgische gezangen. Ze zijn bedoeld om gebruikt te worden in de zondagse eredienst, maar ook tijdens bijeenkomsten elders of thuis.

Het DIENSTBOEK – *een proeve* – biedt u een schat aan materiaal voor de voortgaande bezinning op de eredienst in onze kerken. Bezinning zal vooral betekenen dat het materiaal ook daadwerkelijk in de praktijk van de eredienst uitgetoetst (beproeft) wordt, waarmee het een bron van creativiteit kan zijn. Tegelijk zal het materiaal uit eigen gemeente aan waarde kunnen winnen als het wordt getoetst aan dit DIENSTBOEK – *een proeve*. Zo kan deze daadwerkelijke beproeving ten goede komen aan de eenheid en de herkenbaarheid van onze kerken.

Het Samenwerkingsorgaan voor de Eredienst heeft in de jaren 1992, 1994, 1996 en 1998 aan de synoden voorstellen gedaan over de inhoud van deze proeven en verantwoording afgelegd van de voortgang van het werk. De voorstellen werden telkens door de Kleine Synoden vastgesteld. Ter zake van de eredienst hadden de drie kerken een eigen beleid, dat werd vastgesteld in dienstboeken en synoderapporten. Uitgangspunt van deze proeven was steeds dat dit eigen beleid

van de drie kerken werd getoetst aan de gezamenlijke meningsvorming van de synoden rond de rapporten van de Wereldraad van Kerken en de Raad van Kerken in Nederland (respectievelijk het 'Lima-rapport' en het rapport 'Maaltijd des Heren en Kerkelijk ambt').

Een belangrijk punt van overeenstemming bleek daarbij de overtuiging dat de eredienst op de dag des Heren zijn eenheid vindt in de Dienst van de Schriften en de Maaltijd des Heren.

Die eenheid heeft in onze kerken zowel in een meer 'lerende' als in een meer 'vierende' orde gestalte gekregen. In het DIENSTBOEK – *een proeve* is ervoor gekozen recht te doen aan deze eenheid in verscheidenheid, die onze kerken kenmerkt.

Het kader voor de eredienst en het gebruik van het Dienstboek is opgenomen in de concept-kerkorde VPKN (Artikel III.I, VII, VIII en IX) en de ontwerp-ordinanties 5, 6 en 7. De inhoudelijke verantwoording van de uitgangspunten zoals de Kleine Synode die in de voorgaande jaren heeft vastgesteld, staat in de inleiding van het DIENSTBOEK – *een proeve*.

De keuzes die gedaan werden met betrekking tot de structuur en inhoud van de orde voor de zondag, feest- en gedenkdagen en de orden voor het dagelijks gebed, staan uitvoerig beschreven in de toelichtingen. In die toelichtingen zijn niet alleen de lijnen van bovengenoemde dienstboeken en rapporten verwerkt, maar ook de ervaringen van zusterkerken inzake de vernieuwing van de eredienst. In die zin maakt deze proeve van het Dienstboek deel uit van een herbezinning op de eredienst in vele kerken binnen de World Alliance of Reformed Churches en de Lutheran World Federation.

Het beproeven van het aangeboden materiaal zal geruime tijd kosten. Een voorlopig oordeel kan immers pas gegeven worden als er sprake is van een zekere gewenning. Wij bevelen u aan om het beproeven in de praktijk van de eredienst te koppelen aan de toerusting van de gemeente in catechese, leerhuis, cantoraat en pastoraat. De toelichtingen kunnen u hierbij helpen.

Ten behoeve van de introductie van dit DIENSTBOEK – *een proeve* in de gemeenten zal aan de kerkenraden, predikanten, cantores-organisten, pastoraal werkenden en werkgroepen voor de eredienst de nodige toerusting worden aangeboden.

Deze toerusting zal worden geboden door de sectie Eredienst en Kerkmuziek in samenwerking met de afdeling Opbouw en Educatie van het Landelijk Dienstencentrum en de Regionale Dienstencentra. Ook de evaluaties van de opgedane ervaringen zullen langs deze weg worden ingezameld en gebruikt worden voor een mogelijke herziening. De kerkenraden zullen hierover te zijner tijd worden geïnformeerd.

Nadere informatie kan worden ingewonnen bij het Samenwerkingsorgaan voor de Eredienst (Postbus 203, 3970 AE Driebergen – t.z.t. Sectie Eredienst en Kerkmuziek KTO, Landelijk Dienstencentrum, Utrecht).

De gezamenlijke moderamina bevelen deze Proeve van het Dienstboek van harte bij u aan. Zij hopen dat deze publicatie zal bijdragen aan hernieuwde bezinning op en beleving van de eredienst in kerk en huis als het kloppende hart van de gemeente van Christus.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

Namens het moderamen van de generale synode
van de Nederlandse Hervormde Kerk,

ds. B.J. van Vreeswijk, preses
dr. B. Plaisier, scriba

Namens het moderamen van de generale synode
van de Gereformeerde Kerken in Nederland,

ds. J.W. Doff, preses
mw. H. Dolstra-Muggen, scriba

Namens de synodale commissie
van de Evangelisch-Lutherse Kerk
in het Koninkrijk der Nederlanden,

ds. K. van der Horst, president
dr. H. van der Meer, secretaris